

Kommunal- og Regionaldepartementet
Pb 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref.

Vår ref
2010162/MBE

Dato
15.11.2010

Innspill til Stortingsmelding om bygningspolitikk

Stiftelsen Miljømerking ønsker departementets initiativ om en stortingsmelding om bygningspolitikken velkommen. Vi tror det er et stort behov for å samordne statens aktiviteter på området. Staten opptrer både på den politiske arena ved regjeringen byggepolitikk, gjennom lovgivningen og som aktør i byggenæringen, og vi håper denne stortingsmelding vil kunne sette statens mange initiativer i perspektiv.

Det politiske ansvaret

Stortingsmeldingen bør omhandle koordineringen av bygningspolitikken mellom de ulike departement som sitter med ansvar på området. I tillegg til NHD, som har ansvar for byggenæringen, og KR D, som sitter med bygningslovgivningen, er Miljøverndepartementet tungt inne ved å sette politiske mål for miljøforbedringer av bygninger. Dette fører til at det utarbeides forskjellige retningslinjer i de ulike delene av statsapparatet, og dette igjen medfører at næringen får svært mange offentlige instanser å forholde seg til. Stortingsmeldingen bør gi klare føringer til hvordan dette skal koordineres, og hvordan byggenæringens hverdag kan forenkles.

Sett fra Miljømerkingens side, oppleves også dette delte ansvaret som administrativt ressurskrevende. Staten bidrar økonomisk til det offisielle nordiske miljømerket, Svanemerket, samtidig som den utarbeider retningslinjer for miljørettet innkjøp og forbruk som ikke tar hensyn til at miljøkriterier allerede er satt på området. Som et eksempel kan nevnes miljømerking av vinduer. Til tross for at det er utviklet miljøkrav innen Svanemerket som omfatter både energieffektivitet, materialvalg og kjemikaliebruk, opprettes en konkurrerende merkeordning "Enova anbefaler" med krav kun på energieffektivitet av vinduet. Med koordinering av statlige tiltak burde det hett "Enova anbefaler Svanemerkede vinduer"

Konkrete tiltak

Stortingsmeldingen bør inneholde konkrete tiltak som det er enkelt for byggenæringen å ta i bruk, samtidig som de gir klare forbedringer innen helse-, miljø, og bygningskvalitet. Miljømerking er per i dag det eneste virkemiddelet som kan sette opp konkrete krav på alle disse områdene, og som innebærer at produsentene må gjennomføre en forbedring. Bruk av miljømerkede bygningsartikler er dessuten fullt mulig både ved nybygg og ved rehabilitering av den eksisterende bygningsmassen. Vi foreslår derfor følgende tiltaksliste:

- Myndighetene bør sette krav om at produkter som er svanemerket eller oppfyller svanemerkets miljøkrav benyttes både ved nybygg og ved rehabilitering av eksisterende bygninger. Dette vil føre til at produsentene må oppfylle strenge krav og det vil innebære målbare miljøforbedringer.
- Staten bør i større grad bidra til at det utvikles miljøkrav for flere typer bygningsartikler ved at det bevilges midler til kriterieutvikling innen Svanemerket. Forskningsmiljøer er en viktig samarbeidspartner for Stiftelsen, og bevilgningene til produktrettet forskning innen byggenæringen bør økes.
- Staten bør legge føringer for at tiltakene samordnes slik at det ikke opprettes konkurrerende statlig finansierte virkemidler.
- Det offentlig må gå foran ved at statlige institusjoner deltar i Svanens innkjøperklubb. Dette er et innkjøperforum for bedrifter og organisasjoner som ikke selv produserer produkter som kan svanemerkes, men som bidrar til å øke etterspørselen etter miljømerkede varer.
- Aktørene innen byggenæringen, samt de politiske miljøene må koordineres – departement med underliggende etater, industri og organisasjoner slik som Stiftelsen Miljømerke må koordineres med mål om at bygningspolitikken får en oversiktlig struktur som kan samle innsatsen om miljøforbedring av bygningsmassen.
- Det bør vurderes å øke den økonomiske direktetøtten ved utskiftning av oppvarmingssystem fra oljefyr til svanemerkede pelletsovner, vedovner eller varmpumper, for eksempel i form av differensiert kjøpsstøtte fra Enova.
- Gunstig låneordninger fra husbanken ved rehabilitering av boliger.
- Gunstige låneordninger for kommunene ved rehabilitering og nybygg når de investerer i miljøtilpassede bygg.
- Staten bør legge til rette for at byggenæringen får verktøy slik at de kan nå Regjeringens målsetning om passivhus så snart som mulig.

Utdypende hovedområder

Kvalitetsbegrepet

Meldingens hovedfokus skal være på energieffektivitet, kvalitet og universell utforming. Kvalitetsbegrepet bør presiseres slik at det ikke bare omfatter holdbarhet og byggefeil, men også helse og miljø. Energieffektiviseringen må også sees i sammenheng med disse kvalitetene. Det hjelper lite med et energieffektivt bygg dersom dette har gått på bekostning av inneklime og bruk av helse- og miljøfarlige materialer og kjemikalier.

Det som kalles kvalitetskostnader ved bygging av en bolig, omtales gjerne som investeringer av den som kjøper eller bruker bygget. Panelovner er billige i innkjøp og installasjon, mens andre miljøriktige oppvarmingssystemer som økte byggekostnader medfører lavere driftskostnader og mindre miljøbelastning. Bygningspolitikken bør legge føringer for en holdningsendring på dette området innen hele byggenæringen.

Helse- og miljøkrav til bygninger

Gjennom energimerking av bygninger har man tatt et viktig skritt i retning av å kartlegge boligmassens klimapåvirkning. Et viktig punkt for Storingmeldingen må være videreføring ved at det settes målsetninger om forbedringer på dette området, samtidig som man sikrer at andre

helse- og miljøaspekter ivaretas. Det er en tendens til å vektlegge energikrav i mye større grad enn andre miljøaspekter på grunn av den pågående klimadebatten. Stiftelsen Miljømerking har utarbeidet konkrete miljøkrav for boliger og for barnehagebygg, og har også miljøkrav til en rekke byggprodukter. Dette er krav som omfatter både klima/energi-området, helsekrav og miljøfarlige materialer/kjemikalier, samt kvaliteter som holdbarhet og værbestandighet. Vi ser at det er godt mulig å oppfylle flere miljøkrav på en gang. Våre miljøkrav er spesielt utarbeidet med dette for øyet fordi hele produktets livsløp er vurdert og det er satt konkrete resultatmål for hver miljøparameter.

Med vennlig hilsen
Stiftelsen Miljømerking i Norge

Marianne B. Eskeland

Marianne B. Eskeland
Kontrollsjef

